

K M E T I J S K E N O V I C E

VZPOSTAVITEV PANOŽNIH KROŽKOV: kaj so sploh panožni krožki? To je sodobna oblika svetovanja v kmetijstvu in gozdarstvu. Namen krožkov je uvedba nove in učinkovitejše metode dela v okviru kmetijskega svetovanja s ciljem doseganja vidnejših rezultatov na področju tehnologije in gospodarjenja na kmetijah. Krožki se lahko ustanavljajo za različne kmetijske panoge, gozdarstvo, dopolnilne dejavnosti oziroma zajemajo področja skupnih interesov različnih dejavnosti. Panožni krožek lahko sestavlja 5-20 članov z enako proizvodno usmeritvijo oziroma skupnimi interesi skupaj s kmetijskim svetovalcem, specialistom. Člani krožka morajo izkazati pripravljenost sodelovanja v krožku in predstavljajo zaprto skupino, ki temelji na zaupanju, skupnem načrtovanju dela ter medsebojni izmenjavi izkušenj. Število srečanj članov krožka je odvisno od zastavljenega programa dela, zaželjena so najmanj 4 srečanja letno. Delovanje krožka se dopolnjuje z različnimi strokovnimi izobraževanji in delom na terenu ter ogledom dobrih praks.

Delo panožnega krožka poteka v skladu s programom dela. Zaželen je letni program dela panožnega krožka, ki ga skupno izdelajo vodja in člani krožka. Predvidi se število srečanj, vsebina dela terminske izvedbe, planirana naj bo tudi strokovna ekskurzija. Na srečanja panožnega krožka se člani vabi. Vodi se zapisnik in evidenca prisotnosti. Vsako srečanje naj ima svoj cilj, prisotni naj bodo tudi ustrezno pripravljene podatke in evidencami, da je delo učinkovitejše. Ob koncu leta je prav, če se pregleda uresničitev zastavljenih ciljev in njegov uspeh. Za dobro sodelovanje skupine je torej nujna lastna iniciativa članov, odgovornost in pripravljenost članov za sodelovanje.

V okviru Kmetijske svetovalne službe Ormož smo v letošnjem letu pričeli z dvema skupinama panožnega krožka in sicer s skupino proizvajalcev mleka in druga skupina so pridelovalci zelenjave. Pridelovalci mleka so se letos srečali 3 krat, srečanja se je udeleževalo od 15-20 ljudi. Skupina pridelovalcev zelenjave se je sestala 4 krat letno, v kateri sodeluje od 8-14 pridelovalcev. V okviru te skupine smo se na začetku odločili, da jo zastavimo malo širše in se skupaj dobivamo pridelovalci zelenjave, kmetijski svetovalec, svetovalec specialist in predstavnik kmetijske zadruge odgovoren za pridelavo in prodajo vrtnin. Srečanja so se zainteresirani pridelovalci zelenjave dokaj redno udeleževali. Na izvedenih srečanjih smo odprli mnogo tehnoloških in drugih vprašanj ter smo jih poskušali sproti reševati. Pridelovalci so na srečanjih pridno sodelovali in izmenjavali svoje izkušnje. Ugotavljali smo, da imamo še neskončno tem in vprašanj, s katerimi moramo biti pravočasno seznanjeni in jih sproti reševati. Dogovorili smo se za nadaljevanje takšnega dela v prihodnjem letu, ki ga nameravamo nadgraditi in izvajati zastavljeno in sprotno problematiko na področju tehnologije pridelave vrtnin, trženja, skupnega nastopa na trgu itd. Zaželeno je tudi večje sodelovanje samih pridelovalcev, ki sodelujejo v skupini, da omogočijo ogleda svojih posevkov tako na njivah kot v rastlinjakih in na ta način lažje predvidimo ter rešujemo problematiko, ki je prisotna med vegetacije

Pridelovalce vrtnin, ki v letošnjem letu iz kakršnihkoli razlogov niste sodelovali v tej skupini, vabimo, da se nam pridružite v prihodnjem letu in s svojimi izkušnjami in problemi pripomorete k uspešnejšemu delu na področju pridelave vrtnin.

V kolikor bodo v prihodnje nastale potrebe in želje po delovanje kakšne skupine pridelovalcev iste usmeritve v okviru panožnega krožka, vas vabimo, da se jim pridružite.

POMEMBNI DEJAVNIKI RODOVITNOSTI TAL

Pomemben pokazatelj rodovitnosti tal so dostopna hranila v tleh, kislost tal, vsebnost organske snovi, tekstura in struktura tal. V nadaljevanju bomo opisali dva zelo pomembna pokazatelja rodovitnosti tal, to sta pH vrednost in vsebnost organske snovi v tleh.

Kislost tal oziroma pH vrednost: od zaprtja Tovarne sladkorja Ormož smo v zadnjih letih apnenje zanemarili, zato bi temu ukrepu morali posvetiti več pozornosti in na podlagi podatka pri analizi tal o pH vrednosti tal apniti površine, kjer so tla kisla. Z apnenjem izboljšamo fizikalne lastnosti srednje težkih in težkih tal, izboljšamo strukturo tal, zmanjšamo zaskorjenost, v tleh povečamo dostopnost fosforja, povečamo mikrobno aktivnost v tleh in s tem povečamo pridelek večine rastlin.

Zaradi navedenega je pomembno, da v tleh vzdržujemo optimalno kislost tal. Optimalna kislost je odvisna od teksture in vsebnosti humusa v tleh, pri čemer velja čim lažja so tla in več humusa imajo, tem nižja je optimalna pH vrednost tal. Zaradi velikih pridelkov, izpiranja bazičnih kationov (Ca, Mg) in fiziološko kislega delovanja večine gnojil je potrebno pH vrednost tal kontrolirati vsakih 5 let in tla po potrebi redno vzdrževalno apniti. Pri gnojenju z apnenimi gnojili upoštevamo, da lažja tla prenesejo manjše enkratne odmerke apnenih gnojil, težja tla pa večje, vendar je najbolje, da apnimo večkrat v manjših odmerkih. V primeru, da analiza tal pokaže, da so za doseganje optimalne pH vrednosti potrebe apnenih gnojil velike gnojimo z apnenimi gnojili vsako drugo leto.

Potrebe po meliorativnem apnenju pri prekislih tleh in po vzdrževalnem apnenju so prikazane v spodnji tabeli.

Tip tal		Meliorativno apnenje pri prekislih tleh		Vzdrževalno apnenje		Apnenje ni potrebno
		pri pH vrednosti	največji enkratni odmerek (t CaO/ ha)	pri optimalnem pH območju v tleh	količine za tri leta (t CaO/ha)	pri pH tal
Lahka tla	peščena	< 5,4	1,5	5,4 – 5,8	0,7	> 5,8
	peščeno ilovnata	< 5,8	2	5,8 – 6,30	1,2	> 6,3
Srednje težka tla	ilovnato peščena do ilovnata ali meljasta	< 6,2	6	6,2 – 6,5 6,6 – 6,8 (-)	1,7	> 6,8 6,6 – 6,8 (+)
Težka tla	meljasto glinasta ali glinasta	< 6,6	10	6,6 – 6,7 6,8 – 7,2 (-)	2	> 7,2 6,8 – 7,2 (+)

(-) ni prostih karbonatov (po testu s solno kislino): vzdrževalno apnenje priporočljivo

(+) prosti karbonati prisotni (po testu s solno kislino): vzdrževalno apnenje ni priporočljivo.

Pri apnenju moramo vedeti, da je apno (CaO) zelo agresivno za žive organizme v tleh, zato ga odmerjamo v manjših količinah in apnimo pozno jeseni ali pozimi, ko organizmi v tleh niso aktivni. Žgano oziroma hidratizirano apno (CaOH₂) je nekoliko manj agresivno, še manj agresiven je apnenec (CaCO₃) in njegovo delovanje je počasnejše. Ker apnenec ne deluje toksično, lahko apnimo večkrat med letom. Načeloma velja, da je delovanje apnenca hitrejše, če so delci drobnejši.

Organska snov v tleh ali humus nam podaja glaven podatek o rodovitnosti tal. Humus povečuje sposobnost zadrževanja rastlinam dostopne vode, zmanjšuje zaskorjenost tal,

preprečuje erozijo, izboljšuje obdelavo tal, tla so bolj rahla in s tem se izboljšuje rast korenin, tla imajo večjo kapaciteto vezave hranil, imajo večjo pufrno sposobnost (odpornost pred zakisovanjem), tla naseljujejo več mikro in makro organizmov in imajo večjo sposobnost filtracije snovi in preprečevanja onesnaževanja podtalnice. Pri gnojenju moramo upoštevati, da pri vnosu organskih snovi v tla dolgoročno izravnavamo razgradnjo humusa v tleh. Prekomerno povečanje humusa v tleh lahko povzroči izgube hranil – predvsem dušika. V humusu je običajno skladiščeno več kot 90 % dušika vezanega v talni organski snovi. Če povečujemo humus se povečuje zaloga dušika v tleh in tudi njegova mineralizacija. Če mineralizacija poteče v topli jeseni (od septembra do oktobra) in če na njivskih površinah ni rastočega posevka, ki bi vezal dušik sproščen iz humusa, se lahko nakopičen nitrat v pozni in deževni jeseni, ter skozi zimo izpere iz tal.

Vsebnost humusa v tleh naj bo tudi v pravi količini, tako poenostavljeno velja, da naj bo humusa na njivah vsaj 10 % od odstotnega deleža gline v tleh.

Glede na vsebnost humusa v tleh delimo kmetijska tla kot je navedeno v spodnji tabeli:

% humusa v kmetijskih tleh	Oznaka
< 1	siromašna s humusom
1 - 2	zmerno humozna
2 - 4	humozna
4 - 8	močno humozna
8 - 15	zelo močno humozna

Pri pridelavi poljščin želimo, da v kolobarju z živinskimi gnojili, žetvenimi ostanki, zelenim podorom in drugimi organskimi gnojili nadomestimo organsko maso, ki se je v tleh razgradila (mineralizirala). Ker se pri nekaterih rastlinah porabi/mineralizira več humusa, kot se ga pridelava s strniščnimi in koreninskimi ostanki, imenujemo te rastline potrošniki humusa. Potrošniki humusa so okopavine (krompir, krmna pesa, silažna koruza), medtem ko so strna žita majhni potrošniki humusa oziroma skoraj nevtralna, če slamo odpeljemo z njive, ko slamo zaorjemo pa so dobavitelji humusa. Večletne trave, metuljnice in deteljno travne mešanice štejemo med dobavitelje humusa.

Na trajnem travinju (travniki, pašniki) je humusa dovolj in se sam obnavlja. Zato travinja zaradi vzdrževanja ustrezne vsebnosti humusa ni treba gnojiti z organskimi gnojili.

Tekstura tal: s teksturo tal označujemo razmerje med drobnimi (gline, fini melj), srednje velikimi (melj) in grobo zrnatimi delci tal (pesek). Tako težka tla vsebujejo veliko gline in finega melja, srednje težka in lahka tla pa veliko peska.

Razvrstitev tal po teksturi in priporočena minimalna vsebnost organske snovi (humusa) na njivah je podana s spodnji tabeli:

Tekstura tal	Vsebnost gline v %	Minimalna vsebnost humusa v %
lahka	pod 15	1,5
srednja	15 - 25	2,0
težka	nad 25	2,5

Ker sta kislost tal in vsebnost humusa v tleh pomembna dejavnika za ohranjanje rodovitnosti tal moramo pri kmetovanju ohraniti optimalno pH vrednost tal in v kolobarju upoštevati bilanco humusa. Normalno in nič ni narobe, če je bilanca katero leto negativna, zaželeno pa je, da bi bila dolgoročno nevtralna ali rahlo pozitivna.

OPOZORILO: zdaj je najprimernejši čas, da poskrbite za odvzem vzorcev tal in si pravočasno uredite gnojilne načrte za naslednjo sezono!

NOVOSTI V DAVČNI ZAKONODAJI IN IZVAJANJE STORITEV

Izvajanje kmetijskih in gozdarskih storitev za tiste izvajalce, ki so (ali bodo) za osnovno

kmetijsko in gozdarsko dejavnost obdavčeni po dejanskem dohodku.

Po Zakonu o dohodnini (ZDoh-2), oz. njegovih zadnjih spremembah, se bo za določen del kmečkih gospodinjstev osnova za plačevanje dohodnine iz osnovne kmetijske in gozdarske dejavnosti po letu 2013 ugotavlja po dejanskem dohodku (po dohodku, ugotovljenem kot razlika med dejanskimi prihodki in dejanskimi odhodki ali dejanskimi prihodki in normiranimi odhodki). Meja obveznega izstopa iz sistema obdavčitve po katastrskem dohodku in vstopa v obdavčitev po dejanskem dohodku je 7.500 € skupnega dohodka članov kmečkega gospodinjstva iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti.

Vsi zavezanci, ki bodo za leto 2011 preseglji ta prag, se bodo morali do 31. oktobra 2012 prijaviti v sistem ugotavljanja davčne osnove po dejanskih dohodkih. Obvestilo o dohodkih za leto 2011 bodo iz davčne uprave prejeli v marcu 2012. Prvi zavezanci bodo tako obvezni davčno osnovo po dejanskih dohodkih ugotavljati od 1.1.2013 naprej. Tisti zavezanci, ki letno ne prejmejo več kot 42.000 € dejanskih prihodkov (plačani računi), se lahko odločijo za ugotavljanje davčne osnove z upoštevanjem normiranih odhodkov v višini 70% prihodkov. O tej novosti za kmečka gospodinjstva je bilo že precej napisanega in še bo, tu pa vas želimo seznaniti, kako se za tista kmečka gospodinjstva, ki preidejo na nepavšalni sistem ugotavljanja dohodka, obdavčuje dohodek iz opravljanja kmetijskih in gozdarskih storitev.

Za kmečka gospodinjstva, ki dohodek iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti ugotavljajo na podlagi katastrskega dohodka, velja za namene dohodnine oprostitev dohodnine za prejemke iz kmetijskih in gozdarskih storitev preko strojnih krožkov v višini in pod pogoji, ki jih določa tozadevni pravilnik.

Tista kmečka gospodinjstva, ki se jim davčna osnova ugotavlja po dejanskem dohodku, še vedno lahko opravljajo kmetijske in gozdarske storitve v okviru osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti in zanje ni potrebna kakšna druga oblika registracije (npr. dopolnilna dejavnost na kmetiji). Pri tem pa nimajo omejitev glede letnega obsega storitev, niti glede cen teh storitev, za opravljene storitve pa morajo izstaviti račune. Še vedno lahko te storitve opravljajo tudi preko strojnih krožkov in zanje izdajajo račune na računu/bloku strojnih krožkov. Vendar se jim prihodki iz opravljanja teh storitev v celoti všttevajo med prihodke od dejavnosti, ne glede na to, ali opravijo storitev samostojno ali preko strojnega krožka, olajšava za prihodke od storitev v okviru strojnih krožkov pa se jim ne prizna.

Posebej je potrebno poudariti, da prej navedeno velja za opravljanje kmetijskih in gozdarskih storitev, ne pa za druge storitve, ki jih je mogoče opravljati s kmetijsko in gozdarsko mehanizacijo (npr. opravljanje komunalnih storitev – pluzenje snega, čiščenje cest itn.). Za te storitve, ki se po klasifikaciji dejavnosti ne štejejo za kmetijske in gozdarske storitve, je še vedno potrebna druga oblika registracije, kot so dopolnilna dejavnost na kmetiji, s.p., d.o.o. V primeru dopolnilne dejavnosti na kmetiji se prihodki in odhodki knjigovodsko vodijo skupaj s prihodki in odhodki iz osnovne kmetijske dejavnosti.

Za ugotavljanje davčne osnove po dejanskih dohodkih pa se je mogoče odločiti tudi prostovoljno, za kar se je nekaj kmetij že odločilo. Glede opravljanja kmetijskih in gozdarskih storitev velja tudi za te prostovoljne zavezance enako kot smo navedli za tiste, ki se bodo morali v tak način ugotavljanja davčne osnove vključiti obvezno.

Dodatne informacije: Zveza strojnih krožkov Slovenije, www.s-k.si

Pripravil: Marjan Dolenšek, KGZS – Zavod NM

**Vesele praznike ter obilo zdravja,
zadovoljstva in dobro letino v letu
2012, vam želimo zaposleni v
Kmetijski svetovalni službi
Ormož!**